

Museu del Cinema

Col·lecció Tomàs Mallol

**Donació de la
Col·lecció Enric Soler i Raspall
d'aparells, accessoris i documents
de cinema infantil
(1930-2003)**

DOSSIER DE PREMSA

El **Museu del Cinema** incorpora la **Col·lecció Enric Soler i Raspall**, una donació excepcional que complementa i enriqueix el fons de projectors, accessoris i documentació de **cinema infantil**.

Formada per **1029 objectes**, aquesta Col·lecció se centra sobretot en il·lustrar la **diversitat de continguts i formats que va caracteritzar el cinema infantil** domèstic durant més de set dècades, des dels anys 30 del segle XX, especialment del Cine NIC i les seves variants i expansió internacional.

Enric Soler i Raspall és un escriptor especialitzat en literatura de viatges embadalit des de petit pel Cine NIC. L'any 2000 va començar a col·leccionar aparells i accessoris de cinema infantil i a recopilar informació sobre aquest tema, empès per la curiositat que li va generar la visita al Museu del Cinema.

Ara la seva col·lecció se suma a les del Museu, i alguns dels seus elements seran exhibits properament de manera estable a l'exposició permanent.

Els aparells de cinema per a infants del segle XX van tenir un paper rellevant en la història de la popularització cinema. Van permetre que els nens es familiaritzessin amb el llenguatge audiovisual i amb el funcionament bàsic de la projecció. Aquests dispositius van contribuir a portar el cinema a l'àmbit domèstic i lúdic. També van ajudar a democratitzar l'experiència cinematogràfica més enllà de les sales. Finalment, van afavorir la creació d'una cultura cinematogràfica primerenca i intergeneracional.

1. Contingut de la Col·lecció Enric Soler i Raspall

La Col·lecció Enric Soler i Raspall comprèn 1029 objectes dels quals 83 són projectors o visors, 517 corresponen a pel·lícules o bandes amb imatges per als aparells, 170 a documents relacionats amb el cinema infantil i 260 a altres elements.

A banda d'aquestes peces també s'ha fet lliurament al Museu del Cinema de 7 arxivadors amb documentació reproduïda referent a patents, manuals d'instruccions, publicitat i articles sobre projectors de cinema infantil.

El contingut de la Col·lecció per tipologies d'objectes és la següent:

Tipologia d'objectes	Unitats
Projectors de Cine NIC (Barcelona)	3
Altres projectors NIC (França, Itàlia, Estats Units, Alemanya...)	26
Projectors d'altres marques amb sistema NIC	16
Projectors cinema infantil de diverses marques	26
Visors infantils d'imatges (de filmines, diapositives, dibuixos)	10
Llanternes màgiques	2
Plaques per a llanterna màgica	16
Bandes, films i imatges per a projectors	517
Manuals d'instruccions d'ús, catàlegs i altres fulletons	170
Discos amb banda sonora sincronitzada amb els films de cinema infantil	60
Altres elements	183
Total	1.029

La Col·lecció d'Enric Soler i Raspall **pren com a origen una joguina cinematogràfica catalana** molt popular que pervisqué durant una quarantena d'anys, tingué un gran ressò internacional i fou model de molts altres projectors infantils: **el Cine NIC**.

Patentat l'abril de 1931 per Josep M. i Tomàs Nicolau Griñó, dos germans de Barcelona, es tractava del primer projector de dibuixos animats pensat perquè fos usat per la mainada. El Cine NIC, consistia en un simple projector d'imatges que tenien un moviment de només dos temps. Les imatges estaven dibuixades horitzontalment sobre una banda de paper vegetal o translúcid en dues línies, la de dalt corresponia a una part del moviment i la de baix a la segona part. Un obturador mòbil anava alternant la imatge superior i inferior sobre el mateix pla de la pantalla. Una maneta feia girar al mateix temps l'obturador i arrossegava horitzontalment i lentament la banda amb les imatges. Una feble bombeta d'entre 25W i 40W, per evitar-ne el sobreescalfament, il·luminava les imatges que es projectaven a una distància aproximada d'un metre de la pantalla. Era un mecanisme molt simple, fruit de les observacions dels sistemes de representació d'imatges precinematogràfics, com la llanterna màgica i el zoòtrop, i els primers projectors de cinema.

Una de les raons de la longevitat de la marca Cine NIC (1931-1974) fou la constant obsessió per la millora i la diversificació dels models d'aparells per adaptar-se als temps que corrien. Al llarg de quaranta anys, l'empresa Proyector NIC S.A. patentà

una vintena de models diferents de Cine NIC i en fabricà centenars de milers, tot un rècord per aquella època. El gran èxit era degut, sobretot, al fàcil maneig, la resistència a les mans de la mainada, la incorporació d'innovacions tècniques —com el cine sonor— i que ofería una àmplia gamma de preus. La gran acceptació que van tenir també fou conseqüència de l'extens catàleg de pel·lícules, que explicaven històries entretingudes i fàcils de seguir.

Ja des del 1932 la venda de la patent del sistema Cine NIC als Estats Units en promogué l'**èxit internacional**, que s'estengué per Alemanya, França, Itàlia, Argentina, Brasil, etc. que és el que **exemplifica la col·lecció Enric Soler i Raspall** amb tot un seguit de models fabricats fora de Catalunya:

- NIC Projector Corporation (Nova York) **NIC 100**, que és una còpia del projector Cine NIC de primera generació, però canviant el color de l'aparell (en lloc del negre, el blau, verd o vermell). Pocs mesos després, sortí una versió millorada, el **NIC 200**, amb una forma ja diferent de l'original català i la seva **variant sonora**. El 1934, aparegué el **NIC 500 Hidro**, amb una peculiar forma cilíndrica.

- Ciné Selic (Marsella): A França els models fabricats des de 1935 seguien la línia dels models catalans, del primer model, **Le projecteur NIC n°1**, i del de la segona època, **Le projecteur NIC n°2**, i adaptaren també el model **NIC Télévision**, tot i que deixaren de banda les variants sonores.
- Mario Sassoli (Milà): A Itàlia el cine NIC prengué el nom de **Topolino NIC** i s'hi fabricà des de 1936 amb models amb so i sense
- A Alemanya el **Kino Nic** a partir de 1932.

El sistema NIC fou adoptat per altres marques internacionals per a la seva utilització en projectors que formalment s'allunyen de l'estètica de la marca barcelonina. Així *The Movie Jektor Corporation* amb els models **The Movie Jektor**, **The Talkie Jektor** i el **Mickey Mouse Talkie Jektor** des de 1933 als Estats Units.

Projector The Movie - Jektor Co. Estats Units, 1933

Projector Talkie Jektor.
The Movie - Jektor Co.
Estats Units, 1935

Projector Mickey Mouse Talkie Jektor.
The Movie - Jektor Co. Walt Disney.
Estats Units, 1935

També l'empresa *Durable Toys & Novelty Corp.* de Nova York fabrica des de 1934 els models **Uncle Sam's Projector** i **Uncle Sam's Movie Projector with Duratone Sound System**.

Projector Uncle Sam's Projector. Uncle Sam's Register Bank Co.
Estats Units, 1934

Projector Uncle Sam's Movie Projector with Duratone Sound System No. 410
Durable Toys & Novelty Corp.
Estats Units, 1934

Uncle Sam's Projector, Assorted Duracolor Animated Film Series No. 1. 1934

A **Argentina**, l'empresa *Industria Argentina* fabrica ja des de 1931 el **Cine Star** i a **Brasil** a partir de 1950 *Plasticos SIJ Ltda.* comercialitza el Cine-projetor **Barlam** infantil.

Projector Cine Star
Industria Argentina.
Argentina, 1931-1949

Projector Cine-projetor Barlam infantil
Plasticos SIJ Ltda.
Brasil, 1950-1959

La popularitat dels projectors de joguina si bé fou un fenomen generalitzat fins als anys 70 del segle XX, ha perviscut fins a principis del segle XXI.

La col·lecció Enric Soler Raspall reuneix també altres marques de projectors populars com el **Cine Graf** argentí, el **Roynel** xilè, el **Jolly Theatre** o el **Disney-Land Projector** nord-americans, el **Minicinex Pop** o el **Super Gulp Sandokan** italians, el **MiniMovi Bianchi** o el **Cinexin** de l'Estat Espanyol.

Projector Roynel
Juguetes Roynel (Rosa y Nelson Machuca)
Xile, 1950-1969

Projector Cine Graf
Industria Argentina
Argentina, 1965-1979

Projector Jolly Theatre
Excel Movie Products, Inc.
Estats Units, 1947

Projector Minicinex Pop
Harbert S.A.S.
Itàlia, 1980-94

Projector MiniMovi Super 8
Bianchi S.A.
Espanya, 1977

Projector Disney-Land Projector.
Mavco Inc. Walt Disney.
Estats Units, 1950-59

Projector Super CinExin
Exin-Lines Bros. SA. Walt Disney
Catalunya, 1990

Projector Cinexin Disney Mickey Mouse
Popular de Juguetes. Walt Disney
València-Xina, 2005

Projector Super Gulp Projector
Sandokan
Mupi
Itàlia, 1976

Altres elements que formen part de la col·lecció:

 52177 Visor Komik Kamera Allied MFG. Co. Estats Units, 1934	 52290 Llanterna màgica Alemanyà, 1875-1900	 52289 Projector de filmines Merit Space Projector J. & L.R. Ltd. Gran Bretanya, 1950-1959
 52248 Visor Fisher-Price, Movie viewer Estats Units, 1973	 52149 Visor Tele-cassette Pactra Espanya, 1970-1979	 52179 Visor de dibuixos estereoscòpics Merit Stori-Viewer J. & L. Randall Ltd. Gran Bretanya, 1949

A banda dels aparells, la col·lecció conté una quantiosa mostra de les bandes, films, discs i altres accessoris utilitzats juntament amb els projectors o visors, així com un recull de documentació vinculada com manual d'instruccions, catàlegs de pel·lícules, material publicitari i altres publicacions.

 52042.1	 52059.1	 52088
 PROJECTEUR DE DESSINS BREVETÉ NIC BREVETÉ L'opération consiste, c'est-à-dire on introduit le support dans le socle de l'appareil et on le pousse légèrement en avant. Placement du film - Introduire le film dans le support S de l'appareil en accompagnant avec la main l'extrémité de la languette du film et on lue l'ordon O sur l'agrite L, lève sur la bobine d'enroulement B placée à droite de l'appareil. Le film une fois ainsi placé s'enroule autour de la bobine B en le faisant passer devant les fenêtres de projection situées à l'avant de l'appareil. Projection - La bobine d'enroulement doit être en position de roue libre (le mouvement de roue libre s'obtient en tirant vers l'arrière de la bobine). L'enroulement s'obtient par la manœuvre inverse. Après avoir enroulé la bobine d'enroulement, tourner la manivelle pour faire avancer le film. C'est que le mot FIN apparaît sur l'ENI appareil sur puis on glisse le bouton B vers la partie arrière du projecteur. A ce moment l'on enroule le film projeté sur la bobine porte-film I pour laisser l'appareil en position pour une nouvelle projection. La solide construction du Projecteur NIC fait qu'il n'a pas besoin de soins spéciaux et sa durée est indéfinie. Quand le temps est très humide, il arrive quelquefois que l'appareil se recouvre d'une légère buée, mais cet état de choses se répare en laissant une minute la lampe allumée. Tout disparaît. Pour introduire la lampe dans le support et la fixer à la douille, il suffit de retirer celui-ci du socle de l'appareil en le tirant légèrement en arrière et le soudain enroule. Une fois cette opération terminée qui ne se renouvelle que pour un changement de lampe, on fait	 £5-5-0 THE PROJECTOR ● Throws a clear picture across even the largest room! ● Runs from 100 to 1000 feet on only 6 wet current. ● Absolutely unbreakable, sturdy built, no lost every piece. ● Simple to operate, just by turning a handle. THE FILMS ● Shows star sightly films to show fresh. ● Shows films available every month. ● All film directed by famous authors on leading topics. ● 12 inch film strips showing animated movies lasting over 3 minutes or 100 "shots". ● Only 2 1/2 in. monochrome or 3 1/2 in. full colour. BE AWARDED MANY GOLD MEDALS IN FULL COLOUR, DIRECTED BY KING ALTON. THE IDEAL GIFT FOR INDIVIDUALS, FAMILIES, ENTERTAINMENT AND INSTRUCTION. TWO PROJECTORS IN ONE Showing Movies and Stills MOVIES STILLS Harry Lauder, Johnnie Walker, Charlie Chaplin, Monty Python, Sports Stars, Nature, Travel	 SUPER 8 CINEXIN MANUAL DE INSTRUCCIONES PROJECTOR DE SUPER 8 CON CASSETTE CONTINUA

2. Enric Soler i Raspall: col·leccionista i viatger

Enric Soler i Raspall és un escriptor especialitzat en literatura de viatges que ha desenvolupat paral·lelament una passió extraordinària: el col·leccionisme d'aparells i accessoris de cinema infantil. Durant dècades, ha reunit peces de gran valor històric i tècnic, amb especial atenció als models de la marca catalana Cine NIC i altres fabricants internacionals.

Nascut als anys seixanta a Terrassa, pertany a una generació marcada per les joguines cinematogràfiques, especialment pel Cine Exin, tot i que en el seu cas de manera més significativa pel Cine Nic.

El primer contacte amb aquest aparell es va produir a través d'un seu cosí que disposava d'un model metàl·lic gris, amb el qual projectaven sobre llençols com a pantalla improvisada. Aquelles estones, gaudint d'històries populars, contes clàssics i versions de Walt Disney, van despertar-li la fascinació pel cinema de joguina.

Amb el pas dels anys, una visita al Museu del Cinema li va reactivar aquest interès i va començar la tasca col·leccionista amb una clara vocació investigadora. L'adquisició d'un primer projector de Cine NIC l'any 2000 li va començar a plantejar preguntes sobre els diferents models existents, la seva fabricació i la història d'aquesta marca creada a Barcelona l'any 1931 pels germans Nicolau, que tingué un gran èxit al país fins a la dècada de 1970 i una gran expansió a nivell internacional.

Així va començar la recerca continuada, els contactes amb altres col·leccionistes i estudiosos com Tomàs Mallol, Jordi Artigas, Miquel Casas, Salvi Jacomet o Claude Mettavant i la formació d'una excel·lent col·lecció d'aparells de cinema infantil.

Davant la voluntat d'Enric Soler de preservar la seva Col·lecció i posar-la a l'abast de la investigació i del públic en general, avui es formalitza la seva donació al Museu del Cinema.

3. La Col·lecció Enric Soler i Raspall en el marc del Museu del Cinema.

De tots és sabut l'estima que Tomàs Mallol tenia pel Cine NIC i pel cinema infantil en general, que el portà de dedicar-hi una part important de la seva Col·lecció.

La donació de la Col·lecció Enric Soler i Raspall enriqueix els fons del Museu del Cinema i **complementa perfectament la part de la Col·lecció Tomàs Mallol dedicada al cinema infantil**, cobrint llacunes tipològiques i cronològiques. Concretament, els aparells i objectes de la Col·lecció Enric Soler i Raspall aporten coneixement i patrimoni relacionat amb:

- La difusió de la patent Cine NIC, amb nous aparells i formats construïts fora de Catalunya.
- L'expansió del sistema del Cine NIC adaptat per moltes empreses d'arreu del món per a incorporar-lo als seus aparells de cinema infantil.
- La popularització i l'auge mundial de la producció i venda d'aparells de cinema per a infants amb multitud de marques, models i sistemes i formats de projecció.

Tots els **aparells i objectes que formen part de la donació NO** estan repetits a la **Col·lecció Tomàs Mallol**.

Per altra part, en relació amb el Museu del Cinema, la incorporació de la Col·lecció Enric Soler i Raspall comporta:

- a. **Millorar qualitativament i quantitativa** les col·leccions de cinema infantil.
- b. Disposar de **més capacitat i elements per a la recerca i la difusió** de la història del cinema infantil.
- c. **Salvaguardar íntegrament un patrimoni cinematogràfic català** privat, que podria haver-se perdut o dispersat.

Gràcies a aquesta generosa aportació, **el Museu del Cinema disposa d'un dels conjunts més complets d'Europa dedicats al cinema infantil del segle XX**. Això farà possible explorar l'evolució tecnològica, estètica i cultural d'un fenomen que va marcar la infantesa de milions de persones arreu del món.

4. Els aparells de cinema infantil i la popularització del cinema

Al llarg del segle XX, els aparells de cinema per a infants van tenir una importància històrica rellevant dins l'evolució del cinema, tant des d'un punt de vista tecnològic com cultural. Aquests dispositius —com projectors domèstics, joguines òptiques o petits cinemes de joguina— **van contribuir a familiaritzar les noves generacions amb el llenguatge audiovisual i amb els principis bàsics del funcionament cinematogràfic**: la projecció, el moviment i la narració visual.

A més, van facilitar la democratització del cinema, traslladant-lo de les sales públiques a l'àmbit domèstic i lúdic. Tot i el seu caràcter aparentment marginal, aquests aparells van ajudar a **consolidar una cultura cinematogràfica primerenca, despertant vocacions creatives i reforçant el paper del cinema com a fenomen social, educatiu i intergeneracional**. En aquest sentit, els aparells de cinema per a infants formen part d'una història del cinema més àmplia, vinculada a l'aprenentatge, el joc i la difusió massiva de l'experiència cinematogràfica.

Girona, gener 2026